

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Mezinárodní konference „Nové jevy v hospodářské kriminalitě“. Právní a kriminologické aspekty

Eva Žatecká*, Milana Hrušáková**

Dne 10. 2. 2005 se na brněnské právnické fakultě Masarykovy univerzity uskutečnila pod gescí katedry trestního práva mezinárodní konference zaměřená na problematiku hospodářské kriminality, zejména nových jevů v ní se vyskytujících.

Konference byla zahájena tématickým blokem kriminologických a praktických trestněprávních aspektů, jež se dále členil na část zabývající se výsledky kriminologických výzkumů, blokem zabývajícím se poznatky z policejní praxe a tématickým blokem složeným z příspěvků státního zastupitelství. Prvou část zahájil PhDr. Miroslav Scheinost z Institutu pro kriminologii a sociální prevenci Praha s příspěvkem „Vybrané výsledky výzkumu hospodářské kriminality“, následovala jej doc. JUDr. Helena Válková, CSc., z Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni s příspěvkem na téma „Hospodářská kriminalita ve světle současných kriminologických teorií“. S dalším příspěvkem vystoupil prof. PhDr. Gustáv Dianiška, CSc., z PrF Trnavské univerzity v Trnavě s „Novými jevy v hospodářské kriminalitě SR (z pohledu kriminologického a právního)“ a mohli jsme tak srovnat jevy vyskytující se v právu českém i slovenském. Závěr tohoto kriminologického bloku patřil kolektivu autorů ze Západočeské univerzity v Plzni (JUDr. Simona Stočesová, JUDr. Jana Hulmáková a Mgr. Petr Škvain) s jejich příspěvkem „Vývoj hospodářské kriminality a trestní politiky vůči pachatelům hospodářské kriminality na území ČR“. O poznatky z policejní praxe se s námi podělil prof. JUDr. Jaroslav Ivor, CSc. z Akadémie Policejního sboru v Bratislavě, SR s příspěvkem „Trestná činnost v souvislosti s tzv. nebankovními subjekty v SR“. Závěr celého tematického bloku patřil JUDr. Františku Vondruškovi z Nejvyššího státního zastupitelství ČR, jenž hovořil na téma „K některým poznatkům a zkušenostem státních zastupitelství z postihu ekonomické a finanční kriminality“. Před dalším tematickým blokem následovala diskuze k předneseným tématům.

Na první blok příspěvků navázal druhý dopolední s názvem Trestněprávní aspekty de lege lata, v je-

hož rámci vystoupil prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc., z PrF Trnavské univerzity v Trnavě s příspěvkem „Využití počítačů při páchání hospodářské kriminality“, který nás uvedl do problematiky zneužívání počítačových virů, ale i dalších prostředků, které využívají počítač druhé osoby k páchání trestné činnosti. JUDr. Tomáš Gřivna z PrF Univerzity Karlovy v Praze se blíže zabíral často diskutovanou otázkou „Trestního postihu korupce v obchodních vztazích“, a v jeho příspěvku zazněl požadavek na alespoň minimální harmonizaci skutkových podstat trestných činů v rámci EU tak, aby korupce mohla být účinně postihována. JUDr. Petr Vaněček z Okresního soudu v Pardubicích a také externí doktorand KTP PrF MU v Brně vystoupil se zajímavým tématem „K legalizaci výnosů z trestné činnosti“. Snažil se odpovědět zejména na otázku, které prostředky ještě můžeme zařadit do rámce výnosů z trestné činnosti a které již do této kategorie zahrnout nemůžeme. JUDr. Michael Vrtek z Městského soudu v Brně a externí doktorand KTP PrF MU v Brně se s námi podělil o příspěvek „Postavení ČR při ochraně finančních zájmů ES“. Závěr celého dopoledního bloku patřil prof. JUDr. Jozefu Madliakovi, CSc. a jeho referátu o „Odpovědnosti právnických osob v SR“. Konec tohoto tematického bloku provázela bouřlivá diskuze na téma korupce a na často diskutovanou otázku agenta „provokatéra“, další dotazy směřovaly zejména na JUDr. Vaněčka k legalizaci výnosů z trestné činnosti a možnosti jejich přesného určení. Stranou nezůstala ani problematika odpovědnosti právnických osob.

Odpolední program konference byl zahájen příspěvkem JUDr. Soni Krejčové z Institutu pro kriminologii a sociální prevenci Praha – „Poznatky z výzkumu ekonomické kriminality z právního pohledu“. Seznámila účastníky s problémy, jež se objevují v praxi a jak významná je např. úloha soudních znalců při určování rozsahu majetkové škody. Doc. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., z Nejvyššího soudu ČR a z PrF ZČU Plzeň hovořil o „Nových skutkových podstatách hospodářských trestných činů v návrhu trestního zákoníku“, neboť se

* Mgr. Eva Žatecká, doktorandka Katedry trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

** JUDr. Milana Hrušáková, doktorandka Katedry trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

na tvorbě tohoto zákoníku osobně podílí. Upozornil účastníky konference především na nově vložené odstavce, jež se týkají trestnosti přípravy v jednotlivých skutkových podstatách. První polovinu odpoledního bloku zakončila doc. JUDr. Ivana Zoubková z Policejní akademie Praha příspěvkem „Trestněprávní aspekty de lege ferenda: test integrity v podmínkách ČR“. Zaměřila se jak na kontrolu majetkových poměrů u některých složek, tak na institut předstírané nabídky úplatků. Na její přednášku navázala diskuze, jež se opět stočila na téma utajených agentů mezi jednotlivými policejními složkami a jejich využití v praxi, dále i na problematiku zjištění majetkových poměrů u osob ve služebním poměru.

Blok s příspěvky na téma trestněprávní aspekty de lege ferenda byl vystřídán tematickým blokem zaměřeným na aktuální judikaturu českých soudů a obsahoval příspěvky týkající se judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího soudu ČR. Tento blok svým příspěvkem zahájil prof. JUDr. Jan Musil, CSc., z Ústavního soudu ČR, který seznámil posluchače s judikaturou Ústavního soudu týkající se hospodářské kriminality, a to i s aktuálními rozhodnutími dosud nepublikova-

nými. Následoval příspěvek JUDr. Františka Púryho z Nejvyššího soudu ČR, jež se věnoval problematice „Aktuální judikatury Nejvyššího soudu k hospodářským trestným činům“. Zdůraznil, že velký vliv na judikaturu Nejvyššího soudu má v nynější době jak soud Ústavní, tak Evropský soud pro lidská práva. Na příspěvek JUDr. Púryho navázal JUDr. Jiří Herczeg, PhD., z PrF Univerzity Karlovy Praha s tématem „K otázce vzniku škody při souběhu trestního a konkursního řízení – poznámky k aktuální judikatuře NS“. Jedním z velkých problémů se jeví otázka škody jako majetkové újmy a její vyčíslení pro další soudní jednání, a to jak v řízení trestním, tak v občanskoprávním.

Konference, ač byla časově omezena pouze na jeden den, byla jistě velmi přínosným a podnětným setkáním odborníků zabývajících se problematikou hospodářské kriminality. Celkově se sešlo více jak 60 účastníků z různých institucí, jež se věnují trestnímu právu a hospodářské kriminalitě. Bohužel, ne vše se dalo rozebrat během 12–15 minut, které měli přednášející k dispozici. Většina příspěvků z konference, a to i ty, které nezazněly, budou proto zahrnuty do sborníku, který vyjde v tomto roce.